

Udskriftsdato: 10. januar 2026

VEJ nr 9790 af 27/06/2022 (Gældende)

Vejledning til Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning

Ministerium: By-, Land- og Kirkeministeriet

Journalnummer: Indenrigs- og Boligmin.,
Bolig- og Planstyrelsen, j.nr. 2021-21299

Vejledning til Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning

Baggrund

Afgrænsning af nye grønne kiler

Skove og lysåbne naturområder indeholder stor rekreativ værdi for mange mennesker og er vigtige at fastholde. Adgangen til naturen kan gøres nemmere ved i højere grad at binde bynære naturområder og skove sammen med de grønne kiler i og omkring hovedstaden.

Afgrænsning af nye grønne kiler med lysåben natur og skov, som grænser op til eksisterende grønne kiler, udvider hovedstadsområdets sammenhængende grønne struktur og øger adgangen til områder med et mangfoldigt dyre- og planteliv.

Med bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning afgrænses nye grønne kiler med et areal på ca. 2.300 ha.

Bygninger til almene rekreative formål i de grønne kiler

Bedre muligheder for etablering af baser for almene rekreative formål som f.eks. naturskoler og skovbørnehaver i de grønne kiler efterspørges i hovedstadsområdet samtidig med, at de grønne kiler i dag huser en del ældre bygninger, der ikke egner sig til sådanne formål på grund af f.eks. vedligeholdelsesstand og energiforbrug.

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning (landsplandirektiv) fastsætter nye bestemmelser, som giver mulighed for, at der i Fingerplanens grønne kiler kan opføres nye tidssvarende bygninger til almene rekreative formål, såfremt en række forudsætninger er opfyldte, herunder at den samlede bygningsmasse i de grønne kiler som udgangspunkt ikke øges.

Miljøvurdering

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning (landsplandirektiv) er omfattet af krav om miljøvurdering efter miljøvurderingsloven (lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)), og der er udarbejdet en miljørapport.

På grundlag af miljøvurderingen vurderes det samlet set, at forslaget til landsplandirektiv vil medføre mindre og moderate påvirkninger af miljøet af både positiv og negativ karakter. Det er dermed vurderet, at forslaget ikke vil lede til påvirkninger af væsentlig karakter, herunder til væsentlige påvirkninger af Bilag IV-arter i form af beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rasteområder for dyrearter eller ødelæggelse af plantearter i alle livsstadier.

Ifølge miljøvurderingsloven skal der oplystes et overvågningsprogram af de væsentlige indvirkninger på miljøet. Idet miljøvurderingen ikke indeholder væsentlige påvirkninger på miljøet, er der ikke oplyst et overvågningsprogram.

Væsentlighedsvurdering

Forslaget til landsplandirektiv er omfattet af bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016 om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Idet der i afgrænsningen af nye grønne kiler i hovedstadsområdet indgår Natura 2000-områder, er der i henhold til bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016 foretaget en væsentlighedsvurdering til

afklaring af, om afgrænsningen af kilerne vil kunne føre til en væsentlig påvirkning af naturtyper og arter på Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag.

Sammenfattende er det i væsentlighedsvurderingen vurderet, at landsplandirektivet med bestemmelser for nye bygninger til almene rekreative formål i de grønne kiler og med afgrænsning af nye grønne kiler i sig selv ikke vil føre til en væsentlig påvirkning af tilstødende eller nærtliggende Natura 2000-områder. Ved etablering af rekreative tiltag som eksempelvis vandrestier, cykelruter og opholdsarealer mm. forventes aktiviteterne at følge anlagte stier, ruter og arealer, så utilsigtet slitage, pludselig forstyrrelse eller støj reduceres mest muligt. Ved opførelse af bygninger til almene rekreative formål og nedrivning af eksisterende bygninger skal der foretages en konkret vurdering af projektets eventuelle påvirkning på Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, jf. bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016.

Det er vurderet, at planforslagene i sig selv ikke udgør en risiko for, at naturtyper eller arter af planter, dyr og fugle på udpegningsgrundlagene ikke kan fastholde eller opnå gunstig bevaringsstatus. Det samlede planforslag vurderes derfor ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder.

Da planen vurderes ikke at have en væsentlig påvirkning på Natura 2000-områder, er der ikke foretaget en konsekvensvurdering for at afgøre, om planen kan skade Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag.

Almindelige bemærkninger vedrørende bygninger til almene rekreative formål i de grønne kiler

De grønne kiler i hovedstadsområdet skal forbeholdes overvejende almen, ikke bymæssig friluftsanvendelse med mulighed for jordbrugsmæssig anvendelse og friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål, jf. planlovens § 5 j, stk. 1, nr. 3, og Fingerplan 2019, § 18, stk. 1, og § 19, stk. 1.

Hovedstadsområdet er et tæt befolket område. Som følge heraf er der i hovedstadsområdet et særligt behov for øgede muligheder for, at især børn kan komme ud og opholde sig i naturen og få mulighed for at få kendskab til såvel naturen som jordbrugslandet. Til at understøtte dette er der et behov for bedre rammer for anlæg til almen rekreativ anvendelse såsom naturskoler og skovbørnehaver. På den baggrund er der et behov for at åbne for, at der med statslig planlægning i form af et landsplandirektiv gives mulighed for at fravige reglen om, at der ikke umiddelbart kan opføres ny bebyggelse i de grønne kiler, idet de grønne kiler skal friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål, herunder sikres almen tilgængelighed og adgang for alle.

Af lovbemærkninger til planlovens § 5 j, stk. 1, nr. 3, fremgår, at der ikke må ske en indskrænkning af kilerne gennem placering af funktioner, som reelt har en bymæssig funktion, og som bør placeres i byzone. Det kan f.eks. være offentlige institutioner med idrætsfaciliteter, som har en lukket karakter i forhold til almen brug. Derimod vil der i de grønne kiler - med respekt for områdernes forskellighed og følsomhed - kunne placeres fritidsanlæg, som er alment tilgængelige.

Af Fingerplan 2019, § 18, stk. 1, og § 19, stk. 1, fremgår, at kommuneplanlægningen i de grønne kiler bl.a. skal sikre, at de grønne kiler fastholdes i landzone, at kilerne forbeholdes overvejende almen, ikke bymæssig friluftsanvendelse med mulighed for jordbrugsmæssig anvendelse, og at kilerne friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål.

Det følger således af planloven og af Fingerplan 2019, at de grønne kiler skal fastholdes i landzone, at områderne skal friholdes for bebyggelse og anlæg til bymæssige fritidsformål og forbeholdes overvejende almen, ikke bymæssig friluftsanvendelse med mulighed for jordbrugsmæssig anvendelse.

Mulighed for opførelse af ny bebyggelse til almene rekreative formål såsom friluft aktiviteter og opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver, der har en delvist lukket karakter, i de grønne kiler vil kunne udgøre en fravigelse fra de generelle regler om, at de grønne kiler skal friholdes for anvendelse til bymæssige fritidsanlæg, jf. planlovens § 5 j, stk. 1, nr. 3, og Fingerplan 2019 § 18 og § 19.

Fravigelse forudsætter statslig planlægning i henhold til planlovens § 3, stk. 1, og § 5 j, stk. 4, hvorefter indenrigs- og boligministeren fastsætter regler i landsplandirektivet Fingerplanen, der konkretiserer plan-

lovens overordnede principper for planlægningen i hovedstadsområdet, jf. principperne i planlovens § 5 i og i § 5 j, stk. 1 og stk. 3. Indenrigs- og boligministeren kan som led heri foretage mindre betydende fravigelser fra planlovens § 5 j, stk. 1, herunder fravigelser fra princippet i planlovens § 5 j, stk. 1, nr. 3, om, at kommuneplanlægningen i hovedstadsområdet bl.a. skal sikre, at de grønne kiler ikke anvendes til bymæssige fritidsanlæg.

Fravigelsen vurderes at være en mindre betydende fravigelse, idet det som følge af de opstillede forudsætninger for anvendelse af bestemmelsen om nye ikke-lokalplanpligtige bygninger i grønne kiler vurderes at kunne sikres, at bestemmelsen udelukkende helt undtagelsesvist vil kunne medføre øget byggeri i de grønne kiler, samt at det er fastsat som krav, at der udelukkende kan ske anvendelse til almene rekreative formål, der understøtter intentionen om grønne kiler med adgang for alle. Der gives således ikke mulighed for byggeri til bymæssige rekreative formål ud over byggeri til anvendelse til almene rekreative formål med den delvist lukkede karakter som f.eks. friluftsaktiviteter og opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver vil have som følge af, at der udelukkende er almen adgang til de udendørs arealer.

Det bemærkes, at der med hjemmel i planlovens § 5 j, stk. 4, tidligere er fastsat regler i Fingerplanen om etablering af bymæssige fritidsanlæg i de grønne kiler, jf. f.eks. § 18, stk. 2, i Fingerplan 2019 (fremadrettet § 18, stk. 4).

For arealer i landzone gælder det som hovedregel, at der bl.a. ikke må opføres ny bebyggelse uden landzonetilladelse. Som hovedregel bør der ikke gives landzonetilladelse til fritliggende ny bebyggelse i det åbne land. Efter hidtidig praksis kan der efter omstændighederne gives landzonetilladelse til byggeri til almene rekreative formål, hvis det er foreneligt med de landskabelige og planlægningsmæssige hensyn, som landzonereglerne skal varetage.

I en sag om landzonetilladelse vil de nye regler i landsplandirektivet indgå som en del af plangrundlaget for en konkret afvejning af interesser i det pågældende område. Ændringen betyder dog ikke, at der i alle tilfælde kan forventes en landzonetilladelse. Herunder kan andre forhold, såsom særligt beskyttede arter, særlige landskabsforhold, mv., udgøre en hindring.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser om bygninger til almene rekreative formål i de grønne kiler

Ad § 18, stk. 2

Landsplandirektivet muliggør, at der under en række forudsætninger kan opføres nye tidssvarende ikke-lokalplanpligtige bygninger til almene rekreative formål i de grønne kiler. De almene rekreative formål skal understøtte intentionen om grønne kiler med adgang for alle. Sådanne almene rekreative formål kan f.eks. være friluftsaktiviteter såsom en naturskole eller en skovbørnehave med faciliteter, der kan benyttes til opholds- og læringsrum for dagtilbud og skoler, så flere børn kan komme ud og opholde sig i og få kendskab til naturen og jordbrugslandet. Ny bebyggelse må udelukkende opføres til anvendelse til almene rekreative formål. Som det fremgår af bestemmelserne, må ny bebyggelse således ikke anvendes som permanente lokaliteter for institutioner, skoler, foreninger eller lignende, idet der med sådanne anvendelser ikke er tale om almene rekreative formål. Betingelsen om, at anvendelsen og det almene rekreative formål skal understøtte intentionen om grønne kiler med adgang for alle, indebærer, at der skal være offentlig adgang til alle udendørsarealer og -faciliteter omkring bygningerne, herunder f.eks. legepladser, borde/bænke og madpakkeskure, og at den almene tilgængelighed ikke må hindres eller besværliggøres ved hegning med lås eller lignende form for ændring.

Anvendelsen vil dog have en delvist lukket karakter, da der ikke er krav om, at indendørs faciliteter i bygningerne, såsom lærings- og opholdsrum, skal være offentligt tilgængelige, men kan være forbeholdt

f.eks. daginstitutioner og skoler og indrettes med en ordning, hvor lokalerne kan bookes og benyttes på skift af f.eks. daginstitutioner og skoler.

Ud over den delvist lukkede karakter af almen rekreativ anvendelse til f.eks. friluft aktiviteter og opholds- og læringsrum for naturskoler og skovbørnehaver, som følger af, at der udelukkende vil være almen tilgængelighed til de udendørs arealer, gives der ikke mulighed for byggeri til formål, der har en delvist lukket karakter.

Bygningsmassen i de grønne kiler må som udgangspunkt ikke øges. Opførelse af ny bebyggelse i en grøn kile skal derfor være begrundet i et særligt behov for at udvide rammerne for almene rekreative formål i netop en grøn kile og i, at der er en funktionel sammenhæng mellem anvendelsen til almene rekreative formål og beliggenheden i netop en grøn kile.

Ligeledes for at sikre, at bygningsmassen i de grønne kiler som udgangspunkt ikke øges og for at undgå spredt bebyggelse i det åbne land, er ny bebyggelse i de grønne kiler betinget af, at der er redegjort for, at eksisterende bygninger ikke kan finde anvendelse til det ønskede almene rekreative formål. Muligheden for opførelse af en ny bygning til almene rekreative formål omfatter alene områder, hvor der i forvejen er et bebyggelsesareal. I den sammenhæng kan det indgå, at en ny bygning kan ligge i tilknytning til et bebyggelsesareal, hvor der tidligere har ligget en bygning, der er blevet nedrevet, fordi den var utilsvarende i forhold til anvendelse til almene rekreative formål. Dette skal bidrage til at sikre, at der kun i helt særlige tilfælde vil kunne gives mulighed for ekstra bygningsmasse i de grønne kiler.

De hidtidige bestemmelser for grønne kiler i hovedstadsområdet i øvrigt opretholdes uændrede.

Ad § 18, stk. 3

Der ændres med bestemmelsen i § 18, stk. 3, ikke på, at det kræves, at der i forbindelse med landzonetilladelse skal inddrages og afvejes en række hensyn. Bestemmelsen skal medvirke til, at de hensyn, der varetages med § 18, stk. 2, nr. 1-9, inddrages og i relevant omfang sikres med vilkår i forbindelse med en landzonetilladelse til bebyggelse til almene rekreative formål.

Regler efter anden lovgivning vil gælde uændret. Det gælder f.eks. hensynet til fredede områder, beskyttede naturområder og områder beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen, sø- og åbeskyttelseslinjen, skovbyggelinjen, fortidsmindebeskyttelseslinjen og kirkebeskyttelseslinjen, jf. § 3 og §§ 15-19 i lovebekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse, samt hensynet til områder omfattet af skovloven, jf. lovebekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019.

I forbindelse med landzonetilladelse til opførelse af ny bebyggelse til almene rekreative formål i de grønne kiler og ved nedrivning af eksisterende bygninger i de grønne kiler skal der foretages en konkret vurdering af projekternes påvirkning på Natura 2000-områders udpegningsgrundlag samt på yngle- og rasteområder for dyrearter på Bilag IV a og plantearter på Bilag IV b, jf. § 4 og § 7 i bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016 om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Nedgravede transmissionsanlæg findes en række steder i de grønne kiler. I forbindelse med landzonetilladelser skal tilstedeværelsen af disse anlæg respekteres af hensyn til personsikkerhed og forsynings-sikkerhed. Det betyder bl.a., at der ikke kan bygges henover anlæggene, hvilket fremgår af tinglyste servitutter. GIS-data med information om beliggenhed af de nedgravede transmissionsanlæg kan findes på Geodata-info.dk.

Ad § 19, stk. 2

Se bemærkninger til § 18, stk. 2.

Ad § 19, stk. 3

Se bemærkninger til § 18, stk. 3.

Almindelige bemærkninger til afgrænsning af nye grønne kiler

Afgrænsning af nye grønne kiler forudsætter statslig planlægning, idet indenrigs- og boligministeren med hjemmel i planlovens § 3, stk. 1, og § 5 j, stk. 4, fastsætter regler, der konkretiserer planlovens overordnede principper for planlægningen i hovedstadsområdet, herunder udpeger grønne kiler efter § 5 j, stk. 2, nr. 3, jf. principperne i planlovens § 5 i og § 5 j, stk. 1 og stk. 3.

Afgrænsning af nye grønne kiler fremgår af bilag 1 til bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om hovedstadsområdets planlægning.

Nye grønne kiler på bilag 1 ligger i tilknytning til grønne kiler på kortbilag B i Fingerplan 2019. De nye grønne kiler omfatter bynære skovområder, der er pålagt fredskovspligt, samt bynære områder, der i kommuneplanlægningen for hovedstadsområdets kommuner er udpeget som særlige naturbeskyttelsesområder i henhold til planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 14 (Natura 2000-områder på land eller naturtyper beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3). De nye grønne kiler i kommunerne Køge, Dragør, Tårnby, Hørsholm, Fredensborg og Helsingør udpeges som indre grønne kiler og kystkiler, jf. § 17 og § 18 i Fingerplan 2019. De nye grønne kiler i kommunerne Roskilde, Egedal og Allerød udpeges som ydre grønne kiler, jf. § 17 og § 19 i Fingerplan 2019.

I tilknytning til er fastlagt som beliggende inden for en afstand af 50 meter fra en eksisterende grøn kile, dog således at et nyt grønt kileområde, f.eks. en skov, via et andet område, f.eks. et særligt naturbeskyttelsesområde, grænser op til en eksisterende grøn kile. Kilerne indgår dermed som en integreret del af hovedstadsområdets grønne strukturer.

De eksisterende grønne kiler omfatter allerede såvel Natura 2000-områder og områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 som fredskovspligtige arealer.

Det er hensigten, at fremtidige bynære fredskovsarealer, der grænser op til eksisterende grønne kiler, som udgangspunkt udpeges som grønne kiler ved fremtidige revisioner af Fingerplanen. I forbindelse med fremtidige revisioner vil Bolig- og Planstyrelsen således kortlægge eventuelle nyttilkomne bynære fredskovsarealer samt særlige naturbeskyttelsesområder og indlede dialog med de relevante kommuner om at udpege de pågældende arealer til grøn kile.

Områderne i de nye grønne kiler er omfattet af kommunal planlægning og/eller af lovgivning:

For Natura 2000-områder gælder, at der ikke må vedtages planer eller træffes afgørelser om projekter i eller uden for områderne, hvis der vil være virkninger, der kan skade et Natura 2000-områdes integritet, eller hvis der er usikkerhed om, hvorvidt der vil være virkninger, der kan skade et Natura 2000-områdes integritet, jf. bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016 om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

I naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens bestemmelser i § 3 må der ikke uden dispensation ske tilstandsændringer, jf. lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse.

Fredskovspligtige arealer skal efter skovloven som udgangspunkt opretholdes som skove, jf. lovbekendtgørelse nr. 315 af 28. marts 2019 af lov om skove, kapitel 3, om anvendelse af fredskovspligtige arealer. Fredskovspligt kan dog i særlige tilfælde ophæves, jf. skovlovens § 5 og § 6. Udpegningen af et areal som grøn kile forhindrer ikke, at fredskovspligten kan ophæves, hvis betingelserne herfor efter skovloven vurderes at være opfyldte.

Anvendelsen af arealerne i de nye grønne kiler, der består af skovarealer og områder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, kan således på grund af anden lovgivning være begrænset til at omfatte helt ekstensive rekreative aktiviteter såsom f.eks. vandreture med mulighed for at opleve sjældne dyr og planter samt eventuelt begrænsede faciliteter til at understøtte aktiviteterne.

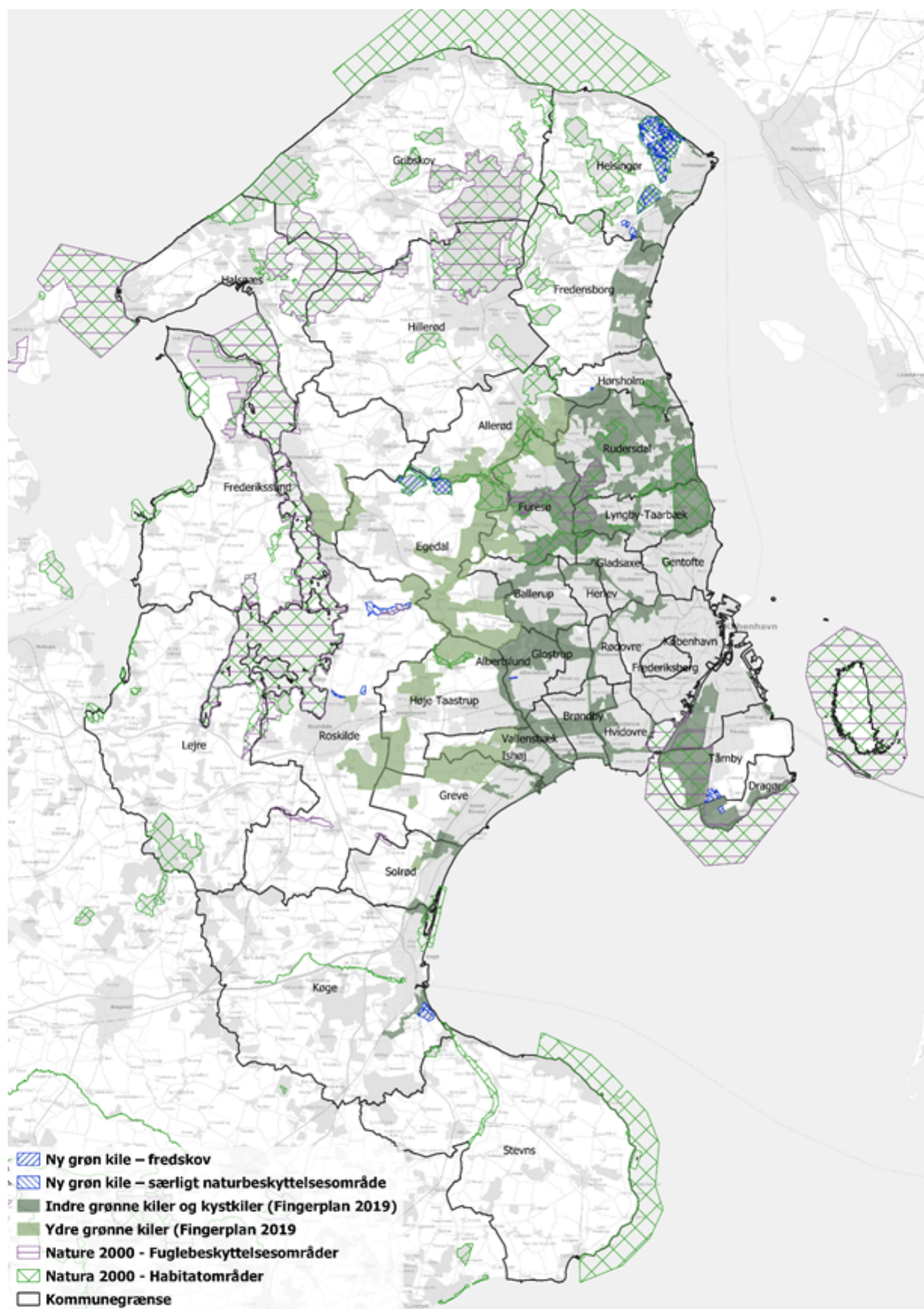
I forhold til Natura 2000-områder gælder generelt, at planlægning og administration efter planloven, herunder administration af planlovens landzonebestemmelser, ikke må kunne skade et Natura 2000-områdes integritet, jf. bekendtgørelse nr. 1383 af 26. november 2016 om administration af planloven i

forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter. Der må således ikke vedtages planer eller tillades projekter i eller uden for Natura 2000-områder, hvis der vil være virkninger, der kan skade et Natura 2000-områdes integritet, eller hvis der er usikkerhed om, hvorvidt der vil være virkninger.

Natura 2000-områder i såvel eksisterende som nyafgrænsede grønne kiler er vist med særskilt signatur på kortbilag 1 i vejledningen.

Bolig- og Planstyrelsen, den 27. juni 2022

SIGMUND LUBANSKI

Bilag 1: Natura 2000-områder i hovedstadsområdet samt grønne kiler.